

کرد که همان قدر استحقاق داشته اند چه شده است که شما ملاحظه وراث این طبقه را میکنید و ملاحظه وراث آن طبقه را نمیکنید و اما اینکه وکیل القجار گفتند حقوق تقاعد درست است آن راجع به مستخدمین ادارات است نه صاحبان حقوق و اینکه در کس اسمعیل خان فرمودند تشویق از آنها میکنیم این در صورتی است که از امروز بیهود ما بکسیکه حقوق بدهیم در صورتیکه کسر میکنیم چه تشویقی است .

رئیس - مذاکرات زیاد شده است و عده زیادی هم اجازه خواسته اند و بمقیده بنده مذاکرات در کلیات کافی است حالا رأی می گیریم که داخل شور جزئیات بشویم هر کس تصویب میکند که شروع در شور جزئیات این قانون شود قیام نماید .

رئیس - با اکثریت سی و سه رأی تصویب شد (در این موقع شروع بقرائت و مذاکره در جزئیات گردید .)

ماده اول قرائت شد باینکه از پانصد تومان الی دو هزار تومان موافق مواد ذیل بین وراث تقسیم میشود و اضافه بر دو هزار تومان ضبط دولت خواهد شد دکتر علیخان پیشنهاد کرد که بجای دو هزار تومان هزار تومان نوشته شود در قابل توجه بودن آن رأی گرفته و با اکثریت پذیرفته شد .

سلیمان میرزا هم به همین مضمون پیشنهادی کرده بود .

پیشنهادی از طرف حسنعلیخان قرائت شد لکن خودشان پیشنهاد را مسترد داشتند در ماده سوم سلیمان میرزا پیشنهادی کرد باین مضمون که از پانصد الی هزار تومان ربع بلا کسر آن در حق وراث برقرار شود در این پیشنهاد رأی گرفته ورد شد فهیم الملک تقاضا کرد که ماده چهارم و پنجم با ماده اولی پیشنهاد دکتر علیخان بکمیسیون مراجعت نماید پذیرفته شد .

از طرف آقای تقی زاده پیشنهادی شد که مدت جریان قانون چهار سال باشد دوم آنکه بر قراری جنس موقوف باشد و قیمت آن ضمیمه حقوق شود و چند اصلاح کرده بودند که در ماده اول بعد از کلمه هزار تومان لفظ تاه سال هم اضافه شود رأی گرفته و رد شد پیشنهاد ایشان .

پیشنهادی از طرف منتصر السلطان شد که مدت جریان قانون باین حال باشد رأی گرفته و رد شد .

پیشنهادی از طرف آقا شیخ اسماعیل هشترودی شد راجع بماده هفتم رد شد .

پیشنهادی فهیم الملک کردند و رأی گرفته رد شد .

در اصلاح آقای تقی زاده راجع بماده ششم رأی گرفته تصویب شد .

در این موقع از طرف آقای رئیس امر و اجازه بکریع تنفس داده شد .

ثانیاً بریاست آقای ممتازالدوله نائب رئیس دوم جلسه تشکیل گردیده ماده ششم از قانون متوفیات را که کمیسیون قوانین مالیه الحاق کرده بود قرائت

و در قابل توجه بودن آن مذاکرات زیاد بعمل آمده بالاخره مسکوت عنه ماند .

نایب رئیس - دو نفر کسراعضاء کمیسیون قوانین مالیه احتجاج میشود گفتند کسانی که در کمیسیون ها عضویت دارند اسمایشان خوانده شود .

معاذ الملک - کسانی که در بیت کمیسیون عضویت دارند ادیب التجار - شبانی - آقا شیخ محمد - خیابانی - آقا شیخ اسمعیل هشترودی - آقا شیخ رضا صدرالعلماء - مصدق الممالک - آقا سید جلیل - ممین الرعایا - معتمد التجار - حکیم الملک - حاج آقا - طباطبائی - حاج میرزا آقا - آدینه محمدخان - دکتر امیر خان تقی زاده - عز الملک - کزازی - نواب - محمد هاشم میرزا ارباب کبخی - کسانیکه در هیچ کمیسیونی عضویت ندارند - دبیر الملک - میرزا علی اکبر خان دهخدا - مرتضی قلیخان بختیاری - معاضد السلطنه - آقا سید - ابراهیم شیرازی .

وکیل التجار - کسانی که در کمیسیون عضویت داشتند اسمایشان قرائت شد و اسمی اعضاء کمیسیون قوانین مالیه خوانده نشد که آقایان دو مرتبه آنها را ننویسند و بنده درست است که در یک کمیسیون مستم ولی چون در اداره مباشرت هستم و آقایان میدانند که کار اداره مباشرت زیاد است و میدانند که اغلب بنده را نخواهند نوشت ولی فقط از چند نفری که شاید اسم مرا مینویسند استعفا میکنم ننویسند برای اینکه نمیتوانم از عهده برآیم .

معاذ الملک - اعضاء کمیسیون قوانین مالیه صدرالعلماء - ارباب کبخی - معتمدین السلطنه - وکیل - الرعایا - حاج آقا - فهیم الملک - میرزا داودخان - ممین - الرعایا - ابوالقاسم میرزا - میرزا مرتضی قلیخان .

مؤتمن الملک - این دو نفر بجای کمیسیون میشود **نایب رئیس** - بجای آقای دکتر علیخان و آقای میرزا اسدالله خان (گفتند عده کافی نیست بعد از اعضاء معین شد که عده حضار (۵۲) نفرند و عده که برای اخذ رأی لازم است بایستی (۵۳) نفر باشند .)

نایب رئیس - خوب معلوم میشود که آقایان تشریف برده اند دیگر نمیتوانیم رأی بگیریم بمانند برای جلسه دیگر - دستور روز سه شنبه - در باب تعیین تکلیف اجارات و کتراتها - در باب پنجهزار تفنگ و دو کروور فشنگ راپورت کمیسیون فوائد عامه در باب استخدام بکنفر اروپائی - طرح آقای فهیم الملک راجع بحق تقاعد - طرح آقا شیخ ابراهیم زنجانی در باب احصاء نفوس .

حاج آقا - چندین مرتبه عرض کردم که روزهای یکشنبه و شبهای چهارشنبه بنا بود مجلس خصوصی بشود که در مطالب مهمی که باید در دستور جلسات علنی منظور شود مذاکره و تعیین شود تعجب دارم با وجود اینکه آقایان همدانند و اصرار هم دارند چرا روزهای یکشنبه و شبهای چهارشنبه جلسات خصوصی نمیشود که دستور جلسات علنی معین شود .

نایب رئیس - همینطور عمل میشود هفته - گذشته که منعقد شد ولی چون فردا چند فقره کار مهم در بین است نمیشود جلسه منعقد شود برای اینکه اغلب آقایان نمیتوانند حاضر شوند .

متمین السلطنه - آن کارها برای صبح است و جلسه باید عصر منعقد شود بملاوه این جلسه خصوصی است و رسمیت هم ندارد فقط برای اینست که عده از آقایان اجتماع بهم برسند و در مطالب مهمی که باید در دستور جلسات منظور شود صحبت کنند .

نایب رئیس - در صورتی که می فرمایند رسمیت ندارد و برای صحبت است ممکن است خود آقایان جمع شوند و مذاکره کنند دیگر لازم نیست که در دستور منظور شود .

دکتر علیخان - بنده عرض می کنم ساعت انعقاد مجلس را معین بفرمایند .

نایب رئیس - سه ساعت بفرموده ماند است

مؤتمن الملک - در باب تعیین تکلیف اجارات و کتراتها راپورتش که هنوز نرسیده است

نایب رئیس - پس بجای اوراپورت کمیسیون بودجه در باب حصن السلطنه نوشته شود .

کاشف - بنده اجتماع روزهای یکشنبه را مهمترین کارها می دانم و اگر نباشد کارهای جلسات علنی مرتب نخواهد شد هر کاری باشد باز این از آنها بمقیده بنده مهمتر است .

(مجلس یک ساعت و ربع از شب گذشته ختم گردید)

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه

هشتم شهر ربیع الاخر ۱۳۲۸

مجلس دوسه و نیم قبل از غروب در تحت ریاست آقای مستشارالدوله منعقد گردید و صورت مجلس روز سه شنبه پنجم را آقای معاضد الملک قرائت کردند

رئیس - در صورت مجلس ملاحظه هست ؟

وکیل التجار - فقط بنده میخواستم عرض کنم که همانطور که آقایان و کلاه چهار بفرود مانده تشریف می آوردند و مجلس سه بفرود تشکیل میشد حالاهم می خواستم عرض کنم که خوب است سه بفرود حاضر شوند .

تلگرافی از داودخان کلهر بتوسط وکلای محترم کرمانشاه مشعر بر استقراض داخلی قرائت گردید لایحه از انجمن مساوات ایرانیان کربلای معلی مشعر بر استقراض داخلی و اعانه اطلاعاتی که رسیده است فوراً هفتاد و پنج تومان جمع شده و برات تجارتهای کرده اند و قرار گذاشته اند که هر چه جمع شود بفرستند

آقا سید حسین اردبیلی - حال بواسطه حس ایرانیت تلگراف و لوائجی که بمجلس میرسد با این جوش وطن پرستانه خوب است گرما گرم اقدامی شود و نتیجه گرفته شود آیا آن کمیسیونی که برای این مسئله تشکیل شده است اقدامی کرده است یا خیر ؟

رئیس - البته اقدام کرده اند .

رئیس - از آقایانی که در آن کمیسیون عضویت دارند استعفا میشود زودتر اقدام نمایند .

اسدالله میرزا - بنده چون مخبر آن کمیسیون هستم اطلاعاً عرض می کنم که اقدامات شده است راپورت زیاد رسیده است بیاره ملاحظات نیامده است البته خواهد آمد لیکن حالا باز شنیده می شود در اعانه و نباید این صحبت بشود و ما محتاج با اعانه نیستیم بنده لازم می دانم اظهار کنم که عنوان اعانه را نباید کرد و اگر کمیسیون پیشنهادی می کند در باب استقراض داخلی است .

رئیس - بلی نظریات ولایات مختلف است به آنها جواب داده خواهد شد که استعراض است

وکیل التجار - بنده اول دفعه که در این باب صحبت شد عرض کردم در موقعی که آن تلگراف اعانه رسید گفتم اطلاع داده شود که بگیرند و بدهند پول اعانه را بلا حظه اینکه آن پول از میان بیرون و معلوم است که این اقدام نشده است و گمان میکنم اگر هر کس بخواهد بخیال خود يك اقدامی کند خیلی اسباب زحمت خواهد شد.

رئیس - اولاً اگر پولی جمع شود این اسباب زحمت نخواهد شد و باید تصور کرد که از کجا آمده است.

وکیل الرعایا - بنده موقعی که اجازه خواستم گمان نمی کردم که حضرت والا آنچه را بنده میخواستم بگویم نگویند معلوم است که اعانه گرفته نمیشود صحیح است لیکن يك چیزی است که قبل از هفتاد و عموماً اشخاصی که سهمی در حق آنها تعیین شده است بدانند که این مبلغ تا دینار آخر از ایشان گرفته خواهد شد و فرمایش حضرت والا را سند قرار بدهند.

رئیس - این مسئله ربطی به موضوع ندارد (رابطه) کمیسیون بودجه راجع به حقوق حصن السلطنه را آقای میرزا مرتضی قلی خان قرأت کردند) مشرف بر این که از وزارت امور خارجه کاغذی رسیده است که حصن السلطنه ماهی یکصد و بیست و پنج تومان از طرف دولت معین شده باو بدهند خواسته و سه سال است که اود را آنجا است و مقروض شده است خواسته اند هزار تومان باو داده شود.

وکیل التجار - آنچه مسلم است این مقدار را مجلس سابق تصویب کرده بنده هم بودم يك مواجبی داشت و يك خرج تحصیلی مواجیب بانصد تومان داشت دولت تومان او کسر شد سیصد تومان هم خرج تحصیل باو داده شده ششصد تومان همان ششصد تومان باو برسد کافی است.

وکیل الرعایا - در این مجلس هر وقت مذاکره تحصیل می شود از آنجا بیکه همه آقایان راغبند به تحصیل زود میگویند داده شود نباید دید که او چه کرده ولیکن ما باید بدانیم که او چه تحصیل کرده و چه تحصیل می کند و اخلاق او مفید است یا خیر در صورت فایده باید داد والا صاحبان پول خیلی محتاج ترند بنده شاید عرض کنم يك وقتی در مجلس شورای ملی بلكه آقای احتشام السلطنه هر ار تومان باو داده شد که برود تحصیل کند بعد مدتی در تهران مانده است و خرج کرده است بعد از مدتی رفته است از او سؤال کنید چه تحصیل کرده بعد هم هشتصد تومان از صندوق قفقاز باو رسیده بعد باید دانست که چند وقت در آلمان گردش کرده و در مدارس آنها هم بوده حالا باید دید چه تحصیل کرده و در خصوص قرار دادی که باید باو داده شود در این خصوص مخصوصاً باید توجهی کرد او بعد از واقعه ناگواری مجلس از تهران رفته و هزار و هشتصد تومان پول گرفته و حالا هم پیشنهاد کرده است که این پول را بدهید و بنده لازم دانستم که اطلاع خودم را عرض نمایم.

فهییم الملک - منبظور که فرمودند سیصد تومان خرج تحصیل و سیصد تومان مواجیب قبل از آمدن یسکول برای اسب و لباس و غیره داده شود

چون ورود در آکادمی نظام آلمان مخارج فوق العاده داشت و این مخارج کافی نبود برای روسیه هزار تومان بتوسط سفارت برلن که هم روزه مطالبه می کردند فرستاده شد و مبلغ سیصد تومان هم آقای ناصر الملک ببانك داده بودند بعد عملی میزبانم دستخط کرده بود ولسی معلوم نکرده بود که همیشه باو داده شود لیکن تحصیلش هم خوب است و اینجا وجهی هم که کمیسیون پیشنهاد کرده است خیلی کمتر از آنست که آنجا معین شده است لیکن چون او سمت رسمیت دارد برای اینکه سمت (ایسته متری) دارد و معرفی شده است بتوسط سفارت ایران و این مخارج را دولت باید بدهد و اگر مخارجی غیر از مخارج تحصیل دارد آنرا دولت متحمل نخواهد شد این بود که کمیسیون همین قدر را کافی دانست آن هزار تومان را که بطور انعام داده اند آن تمهید بیش از مخارج دوسه ساله او میشود اینست که این سیصد تومان را میدهند و مفرستند در کمیسیون اینطور تصویب شد که ششصد تومان از برای او زیاد نیست این بود که عجلتاً گفتند ششصد تومان بدهند و زودتر حرکت بدهند بیاید تهران و این وجه هم بیش زارر دافر فرستاده میشود که او اطلاع بدهد بعد آنجا تحقیق بشود اگر تحصیل کرده است بدهند اگر خرج دیگری دارد راجع بدولت نیست.

حاجی شیخعلی - چون مخارج فوق العاده که مجلس میدهد از هر وزارتخانه ممکن است بیاید اول باید بکمیسیون مالبه برود بعد بکمیسیون برود و این از خارجه آمده است پس باید بکمیسیون مالبه برود کمیسیون مالبه امان نظری نماید و آنچه بعقیده بنده میرسد اینطور لغواست.

فهییم الملک - این فوق العاده نبود این را وزارت خارجه تصور کرده بود که برقراری و استمراری است و وزارت مالبه چون سندی نداشت باینجهت بود که مجلس فرستاد اند.

دکتر علیخان - در کمیسیون معارف چند نفره از این قبیل آوردند و در آنجا چنانچه در راپورت ذکر شده بود قرار شد نظامنامه از برای آنها توسط حصلین خارجه نوشته شود گوایم مجلس قبول کرد نمیدانم چه شده است که این را استثناء کرده است و گمان میکنم وقت مجلس بیشتر قیمت دارد از اینکه گفتگو در مخارج يك نفر متصل حاصل که معلوم نیست استحقاق داشته باشد یا خیر آنقدر گفتگو کنیم خوب است گفتگو در يك چشمه مالبه کنیم.

حسنعلی خان - ایراد آقای دکتر علیخان را بنده تصدیق نمیکنم برای اینکه آن تقاضای معارف راجع بشاگردانی بوده که می خواهند بروند تحصیل میکنند این آدم تحصیلش تمام شده است حالا باید بملازمه اینکه سمت رسمیت داشته است باید ملاحظه آبروی خودمانرا بکنیم که از میان نرود و عرض می کنم خود ما باید اسباب تشویق بشویم که مردم اطفال خود انرا بفرستند از برای تحصیل و موافق اطلاع اینکه من دارم یکی از صاحب منصبهای خوب ما است که ما امروزه اینگونه اشخاص کاریرا لازم داریم که مصدر کار نمایم و فایده ببریم یکی از صاحب منصبهای بزرگ عثمانی در سفارت ایران تعریف کرده است از این جوان اگر آنها مثل

سایر صاحب منصبهای ما است که از کار افتاده اند و نباید کاری کند در این صورت نمیکویم بیاید بهجت اینکه فایده نخواهد داشت ولی اگر واقعا قدم بر عالم تجدد گذاشته ایم و بخواهیم ادارات خود را از روی رفورم صحیح اداره کنیم این است که باید قاعده صحیحی بگذاریم جوانیکه سالها رفته است و تحصیل کرده و گران هم تمام نشده است چرا باید در این مبلغ که ششصد تومان داده شود تأمل نمایم و حال آنکه در سایر مواقع تأمل نداریم بنده تمنا می کنم که آنها را مجلس بیاورد تشویق کند و کار بدهد.

رئیس - این مطلب ظرفیت بیشتر از این مذاکره را ندارد حال رأی میگیریم در راپورت کمیسیون بودجه هر کس رأی دارد باین راپورت وره سفید خواهد بذاخت.

وکیل الرعایا - بنده اجازه میخواهم **رئیس -** مطالب جزئی است دیگر قابل مذاکره نیست. (ورقه رأی برای قابل توجه بودن توزیع گردید) (عده ۶۴) علامت قبول ورقه سفید (۳۱) علامت رد ورقه آبی (۱۵) ائتلاف (۱۴)

سایر صاحب منصبهای ما است که از کار افتاده اند و نباید کاری کند در این صورت نمیکویم بیاید بهجت اینکه فایده نخواهد داشت ولی اگر واقعا قدم بر عالم تجدد گذاشته ایم و بخواهیم ادارات خود را از روی رفورم صحیح اداره کنیم این است که باید قاعده صحیحی بگذاریم جوانیکه سالها رفته است و تحصیل کرده و گران هم تمام نشده است چرا باید در این مبلغ که ششصد تومان داده شود تأمل نمایم و حال آنکه در سایر مواقع تأمل نداریم بنده تمنا می کنم که آنها را مجلس بیاورد تشویق کند و کار بدهد.

رئیس - این مطلب ظرفیت بیشتر از این مذاکره را ندارد حال رأی میگیریم در راپورت کمیسیون بودجه هر کس رأی دارد باین راپورت وره سفید خواهد بذاخت.

وکیل الرعایا - بنده اجازه میخواهم **رئیس -** مطالب جزئی است دیگر قابل مذاکره نیست. (ورقه رأی برای قابل توجه بودن توزیع گردید) (عده ۶۴) علامت قبول ورقه سفید (۳۱) علامت رد ورقه آبی (۱۵) ائتلاف (۱۴)

اسامی آقایانی که ورقه سفید انداخته اند: آقای میرزا ابراهیم خان - آقای مؤمن الملک - آقای صدیق حضرت - آقای حاجی آقا - آقای مستشار الدوله - آقای اسدالله خان - آقای معزز الملک - آقای معاضد الملک - آقای وزیر زاده - آقای فهییم الملک - آقای میرزا علی اکبر خان دهخدا - آقای صدر العلماء - آقای حسنعلی خان - آقای ارباب کبخی - آقای دبیر الملک - آقای متین السلطنه - آقای اسدالله میرزا - آقای حاجی مصدق الممالک - آقای حاجی محمد کریمخان - آقای وکیل التجار - آقای افتخار انواعظین

آقایانی که ورقه آبی انداخته اند: آقای عز الملک - آقای وحید الملک - آقای ابوالقاسم میرزا - آقای سلیمان میرزا - آقای شیخ ابراهیم زنجانی - آقای سعید حسین کرازی - آقای حاجی محمد اسمعیل کاشف - آقای حاجی میرزا آقا - آقای میرزا محمد علیخان تربیت - آقای حاجی وکیل الرعایا - آقای میرزا داودخان آقا - آقای شیخ علی خراسانی - آقای آقا شیخ اسمعیل نویری - آقا سید جلیل - آقا شیخ اسمعیل هشتروندی.

رئیس - تکلیف موق است تجدید نظری در کمیسیون باید بشود.

حاجی آقا - چندین مسئله نا صحیح گذشته و موق مانده مجلس این است که تکلیف این مسئله از مجلس نگذشته تصور می کنم در صورتیکه او اتمام باید رفع این محظورات می شود آن این است که امتناعیون داخل کدام رشته اند

رئیس - مسلم است وقتی که بپذیرند رد است [رابطه] کمیسیون پست و تلگراف در باب استخدام مستشارانست نبوشش ماهه از اداره هندو اروپ و لایحه وزارت مالبه در این خصوص قرائت گردید کمیسیون بلا حظه اینکه بموجب پروگرام وزرا از برای ادارات وزارتخانهها مستشارهای دائمی خواهند آورد این استخدام موقتی را تصویب نکرده بود.]

دکتر علیخان - بنده عرض میکنم آوردن مستخدمین اروپایی لزومش بر همه آقایان واضح است و لازم بشرح نیست ولی میخواستم از کمیسیون سؤال کنم که آیا تحقیقی کرده اند که خیال وزراء در آوردن مستشارها بچه نوع است و بچه ترتیب خواهند آورد یا خیر اگر باینطور است که بعقیده بنده باید همین را رأی داد تا کم کم تمام وزارت خانه ها هم بیاورند و اگر غیر از این است که معلوم شود میخواستم ترتیب این را بدانم.

دکتر اسمعیل خان - کمیسیون پست و تلگراف نمیتوانست با معاون یا وزیر يك موضوع اساسی را مذاکره نماید کمیسیون اعتمادش بآن پروگرامی بود که هیئت وزراء بمجلس پیشنهاد کردند و می گوید که این شخص را که میخواهد بیاورد مسلم است نمیتواند در شش ماه آن چیز و آن ترتیبی را که مجلس شورای ملی منتظر آن است فراهم و مرتب نماید و گفته است شما که میخواهید بیاورید کسی را بعنوان مستشار بیاورید مقصود این است که کمیسیون همان چیز را که هیئت وزراء پیشنهاد کرده اند همان را اساساً قبول کرده است و دیگر داخل جزئیات آن نشده است.

شهبانی - بنده استخدام موقتی از دست نیوردا برای اداره پست و تلگراف لازم میدانم و این را نمیشود برای آن اصلاح کلی که ما در اداره پست و تلگراف انتظار داریم رد کرد و بعقیده بنده این تقاضای وزیر خیلی خوب است و بعد اگر قراری در اساس مستشارها داده شد در این هم می شود و از این استخدام شش ماهه لابد استفاده قابل خواهد شد و اگر نشود این اندازه را بنده مصر می دانم.

متین السلطنه - در اینجا وقتی از مطالب پروگرام مذاکره میکنیم خوب است جدیت بآن ندهیم زیرا که بفصول آن پروگرام کمتر عمل شده است و سابقاً که این پیشنهاد بمجلس آمده بود صحبت از استخدام شش ماهه بود و گفتیم در این مدت نمیشود ترتیبی در اداره این وزارتخانه داد و حالاکه ثانیاً بمجلس آمده است قبل از آنکه داخل صحبت شویم خوب است معاون وزارت پست و تلگراف اظهار کنند که الان هم در شش ماهه اصرار دارند یا تغییر در مدت میدهند.

معاون وزارت پست و تلگراف - وزارت پست و تلگراف نظر ترتیبی کادر راپورت کمیسیون نوشته شده است که بایستی برای تمام وزارت خانهها مستشار آورده شود لازم میدانم که برای اداره خود هم مستشار بیاورد لیکن چون این اندازه اصلاحات فوری را لازم دانست این بود که این استخدام شش ماهه را پیشنهاد کرد که در این شش ماهه

تا اندازه ای که میسر است ترتیبی برای اداره خود بدهد بعد که تمام وزارت خانهها برای خود مستشار بیاورند این وزارت خانه هم مستشار دائمی برای خود خواهد آورد.

دکتر اسمعیل خان - آقایانیکه از وضع اداره مسبق هستند میدانند که يك آدمی که قرار شد در يك اداره در این مدت بیاید تا مشغول کار شود مدت استخدامش تمام میشود علاوه بر این وزارت پست و تلگراف برای اداره خود جلب میکنند هم مستشار دائمی میآورند و وقتیکه آن مستشار آمد ترتیبات این مستشار را کدر این مدت داده است خواهد بهم زد این بود که کمیسیون این استخدام موقتی را قبول نکرد و گفت اگر مستشار لازم دارید از همین حالا جلب کنید نه اینکه بعد از شش ماه دیگر این کار را بکنید.

تقی زاده - بعقیده بنده این استخدام شش ماهه هیچ ربطی با آوردن مستشارهای دائمی برای ادارات ندارد و این هیچ يك چیز بزرگی نیست که ما در نظر بگیریم و بگوئیم که مثلاً ما میخواهیم صد هزار قشون درست کنیم و چون نمی توانیم این را الان درست کنیم پس باید دو هزار قشون را هم مرتب کنیم برای حفظ نظم این هیچ مانع این نیست در پروگرام وزراء بود که سی هزار قشون درست کنند این مانع نیست که بکارزار یا دو هزار از برای حفظ نظم مملکت مرتب کنند و این استخدام شش ماهه يك چیزی نیست که کمیسیون رجوع شود و کمیسیون بگوید که شش ماه نباشد یا کمتر باشد یا بیشتر باشد این راجع بوزیر است که بگوید شش ماهه یا در این لازم است و هیچ اثری ندارد در صورتی که وزیر بگوید من شش ماه مستخدم میخواهم بیاورم بگوئیم که باید ده سال باشد اینطور نیست این که اینجاسی آورنده برای اینست که ما اصلاحات راه بینم و ترتیبش در دست بماند منتهی اگر تغییری یا اصلاحی بنظر ما رسید میتوانیم تجدید کنیم و يك چیزی که از ابتدای افتتاح مجلس تا حال بنده مکرر عرض کردم و در نظر داشتم این بود که کلیه کتباتها را حصر کرد و يك ترتیبی برای آنها در آمدن بمجلس داد که اگر اصلاحاتی هم بنظر ما بیاید تکلیف آن معین باشد و این استخدام موقتی را عجب انداختن برای این که بعد از شش ماه میخواهیم مستشار دائمی بیاوریم صلاح نمیدانم يك چیزی را که می بینیم لازم داریم و نمی کنیم این را باید طول بدهیم تا کلیه مستشارها بیاید در اینجا نوشته شده است که این شخص در تهران است و در اداره دیگر مستخدم است و در این مدت بیاید در این اداره و اصلاحاتی را که میخواهد بکند میکند آنوقت میرود به اداره خودش و این بنظر بنده عیبی ندارد و صحیح نیست که ما این اصلاح کم را برای این که يك اصلاح کلی را در نظر داریم اقدام نکنیم و پیشنهاد زیرا را صحیح میدانم (گفتند صحیح است).

تا اندازه ای که میسر است ترتیبی برای اداره خود بدهد بعد که تمام وزارت خانهها برای خود مستشار بیاورند این وزارت خانه هم مستشار دائمی برای خود خواهد آورد.

دکتر اسمعیل خان - آقایانیکه از وضع اداره مسبق هستند میدانند که يك آدمی که قرار شد در يك اداره در این مدت بیاید تا مشغول کار شود مدت استخدامش تمام میشود علاوه بر این وزارت پست و تلگراف برای اداره خود جلب میکنند هم مستشار دائمی میآورند و وقتیکه آن مستشار آمد ترتیبات این مستشار را کدر این مدت داده است خواهد بهم زد این بود که کمیسیون این استخدام موقتی را قبول نکرد و گفت اگر مستشار لازم دارید از همین حالا جلب کنید نه اینکه بعد از شش ماه دیگر این کار را بکنید.

تقی زاده - بعقیده بنده این استخدام شش ماهه هیچ ربطی با آوردن مستشارهای دائمی برای ادارات ندارد و این هیچ يك چیز بزرگی نیست که ما در نظر بگیریم و بگوئیم که مثلاً ما میخواهیم صد هزار قشون درست کنیم و چون نمی توانیم این را الان درست کنیم پس باید دو هزار قشون را هم مرتب کنیم برای حفظ نظم این هیچ مانع این نیست در پروگرام وزراء بود که سی هزار قشون درست کنند این مانع نیست که بکارزار یا دو هزار از برای حفظ نظم مملکت مرتب کنند و این استخدام شش ماهه يك چیزی نیست که کمیسیون رجوع شود و کمیسیون بگوید که شش ماه نباشد یا کمتر باشد یا بیشتر باشد این راجع بوزیر است که بگوید شش ماهه یا در این لازم است و هیچ اثری ندارد در صورتی که وزیر بگوید من شش ماه مستخدم میخواهم بیاورم بگوئیم که باید ده سال باشد اینطور نیست این که اینجاسی آورنده برای اینست که ما اصلاحات راه بینم و ترتیبش در دست بماند منتهی اگر تغییری یا اصلاحی بنظر ما رسید میتوانیم تجدید کنیم و يك چیزی که از ابتدای افتتاح مجلس تا حال بنده مکرر عرض کردم و در نظر داشتم این بود که کلیه کتباتها را حصر کرد و يك ترتیبی برای آنها در آمدن بمجلس داد که اگر اصلاحاتی هم بنظر ما بیاید تکلیف آن معین باشد و این استخدام موقتی را عجب انداختن برای این که بعد از شش ماه میخواهیم مستشار دائمی بیاوریم صلاح نمیدانم يك چیزی را که می بینیم لازم داریم و نمی کنیم این را باید طول بدهیم تا کلیه مستشارها بیاید در اینجا نوشته شده است که این شخص در تهران است و در اداره دیگر مستخدم است و در این مدت بیاید در این اداره و اصلاحاتی را که میخواهد بکند میکند آنوقت میرود به اداره خودش و این بنظر بنده عیبی ندارد و صحیح نیست که ما این اصلاح کم را برای این که يك اصلاح کلی را در نظر داریم اقدام نکنیم و پیشنهاد زیرا را صحیح میدانم (گفتند صحیح است).

معاون وزارت پست و تلگراف - وزارت پست و تلگراف نظر ترتیبی کادر راپورت کمیسیون نوشته شده است که بایستی برای تمام وزارت خانهها مستشار آورده شود لازم میدانم که برای اداره خود هم مستشار بیاورد لیکن چون این اندازه اصلاحات فوری را لازم دانست این بود که این استخدام شش ماهه را پیشنهاد کرد که در این شش ماهه

تا اندازه ای که میسر است ترتیبی برای اداره خود بدهد بعد که تمام وزارت خانهها برای خود مستشار بیاورند این وزارت خانه هم مستشار دائمی برای خود خواهد آورد.

دکتر اسمعیل خان - آقایانیکه از وضع اداره مسبق هستند میدانند که يك آدمی که قرار شد در يك اداره در این مدت بیاید تا مشغول کار شود مدت استخدامش تمام میشود علاوه بر این وزارت پست و تلگراف برای اداره خود جلب میکنند هم مستشار دائمی میآورند و وقتیکه آن مستشار آمد ترتیبات این مستشار را کدر این مدت داده است خواهد بهم زد این بود که کمیسیون این استخدام موقتی را قبول نکرد و گفت اگر مستشار لازم دارید از همین حالا جلب کنید نه اینکه بعد از شش ماه دیگر این کار را بکنید.

تقی زاده - بعقیده بنده این استخدام شش ماهه هیچ ربطی با آوردن مستشارهای دائمی برای ادارات ندارد و این هیچ يك چیز بزرگی نیست که ما در نظر بگیریم و بگوئیم که مثلاً ما میخواهیم صد هزار قشون درست کنیم و چون نمی توانیم این را الان درست کنیم پس باید دو هزار قشون را هم مرتب کنیم برای حفظ نظم این هیچ مانع این نیست در پروگرام وزراء بود که سی هزار قشون درست کنند این مانع نیست که بکارزار یا دو هزار از برای حفظ نظم مملکت مرتب کنند و این استخدام شش ماهه يك چیزی نیست که کمیسیون رجوع شود و کمیسیون بگوید که شش ماه نباشد یا کمتر باشد یا بیشتر باشد این راجع بوزیر است که بگوید شش ماهه یا در این لازم است و هیچ اثری ندارد در صورتی که وزیر بگوید من شش ماه مستخدم میخواهم بیاورم بگوئیم که باید ده سال باشد اینطور نیست این که اینجاسی آورنده برای اینست که ما اصلاحات راه بینم و ترتیبش در دست بماند منتهی اگر تغییری یا اصلاحی بنظر ما رسید میتوانیم تجدید کنیم و يك چیزی که از ابتدای افتتاح مجلس تا حال بنده مکرر عرض کردم و در نظر داشتم این بود که کلیه کتباتها را حصر کرد و يك ترتیبی برای آنها در آمدن بمجلس داد که اگر اصلاحاتی هم بنظر ما بیاید تکلیف آن معین باشد و این استخدام موقتی را عجب انداختن برای این که بعد از شش ماه میخواهیم مستشار دائمی بیاوریم صلاح نمیدانم يك چیزی را که می بینیم لازم داریم و نمی کنیم این را باید طول بدهیم تا کلیه مستشارها بیاید در اینجا نوشته شده است که این شخص در تهران است و در اداره دیگر مستخدم است و در این مدت بیاید در این اداره و اصلاحاتی را که میخواهد بکند میکند آنوقت میرود به اداره خودش و این بنظر بنده عیبی ندارد و صحیح نیست که ما این اصلاح کم را برای این که يك اصلاح کلی را در نظر داریم اقدام نکنیم و پیشنهاد زیرا را صحیح میدانم (گفتند صحیح است).

معاون وزارت پست و تلگراف - وزارت پست و تلگراف نظر ترتیبی کادر راپورت کمیسیون نوشته شده است که بایستی برای تمام وزارت خانهها مستشار آورده شود لازم میدانم که برای اداره خود هم مستشار بیاورد لیکن چون این اندازه اصلاحات فوری را لازم دانست این بود که این استخدام شش ماهه را پیشنهاد کرد که در این شش ماهه

تا اندازه ای که میسر است ترتیبی برای اداره خود بدهد بعد که تمام وزارت خانهها برای خود مستشار بیاورند این وزارت خانه هم مستشار دائمی برای خود خواهد آورد.

دکتر اسمعیل خان - آقایانیکه از وضع اداره مسبق هستند میدانند که يك آدمی که قرار شد در يك اداره در این مدت بیاید تا مشغول کار شود مدت استخدامش تمام میشود علاوه بر این وزارت پست و تلگراف برای اداره خود جلب میکنند هم مستشار دائمی میآورند و وقتیکه آن مستشار آمد ترتیبات این مستشار را کدر این مدت داده است خواهد بهم زد این بود که کمیسیون این استخدام موقتی را قبول نکرد و گفت اگر مستشار لازم دارید از همین حالا جلب کنید نه اینکه بعد از شش ماه دیگر این کار را بکنید.

تقی زاده - بعقیده بنده این استخدام شش ماهه هیچ ربطی با آوردن مستشارهای دائمی برای ادارات ندارد و این هیچ يك چیز بزرگی نیست که ما در نظر بگیریم و بگوئیم که مثلاً ما میخواهیم صد هزار قشون درست کنیم و چون نمی توانیم این را الان درست کنیم پس باید دو هزار قشون را هم مرتب کنیم برای حفظ نظم این هیچ مانع این نیست در پروگرام وزراء بود که سی هزار قشون درست کنند این مانع نیست که بکارزار یا دو هزار از برای حفظ نظم مملکت مرتب کنند و این استخدام شش ماهه يك چیزی نیست که کمیسیون رجوع شود و کمیسیون بگوید که شش ماه نباشد یا کمتر باشد یا بیشتر باشد این راجع بوزیر است که بگوید شش ماهه یا در این لازم است و هیچ اثری ندارد در صورتی که وزیر بگوید من شش ماه مستخدم میخواهم بیاورم بگوئیم که باید ده سال باشد اینطور نیست این که اینجاسی آورنده برای اینست که ما اصلاحات راه بینم و ترتیبش در دست بماند منتهی اگر تغییری یا اصلاحی بنظر ما رسید میتوانیم تجدید کنیم و يك چیزی که از ابتدای افتتاح مجلس تا حال بنده مکرر عرض کردم و در نظر داشتم این بود که کلیه کتباتها را حصر کرد و يك ترتیبی برای آنها در آمدن بمجلس داد که اگر اصلاحاتی هم بنظر ما بیاید تکلیف آن معین باشد و این استخدام موقتی را عجب انداختن برای این که بعد از شش ماه میخواهیم مستشار دائمی بیاوریم صلاح نمیدانم يك چیزی را که می بینیم لازم داریم و نمی کنیم این را باید طول بدهیم تا کلیه مستشارها بیاید در اینجا نوشته شده است که این شخص در تهران است و در اداره دیگر مستخدم است و در این مدت بیاید در این اداره و اصلاحاتی را که میخواهد بکند میکند آنوقت میرود به اداره خودش و این بنظر بنده عیبی ندارد و صحیح نیست که ما این اصلاح کم را برای این که يك اصلاح کلی را در نظر داریم اقدام نکنیم و پیشنهاد زیرا را صحیح میدانم (گفتند صحیح است).

معاون وزارت پست و تلگراف - وزارت پست و تلگراف نظر ترتیبی کادر راپورت کمیسیون نوشته شده است که بایستی برای تمام وزارت خانهها مستشار آورده شود لازم میدانم که برای اداره خود هم مستشار بیاورد لیکن چون این اندازه اصلاحات فوری را لازم دانست این بود که این استخدام شش ماهه را پیشنهاد کرد که در این شش ماهه

تا اندازه ای که میسر است ترتیبی برای اداره خود بدهد بعد که تمام وزارت خانهها برای خود مستشار بیاورند این وزارت خانه هم مستشار دائمی برای خود خواهد آورد.

دکتر اسمعیل خان - آقایانیکه از وضع اداره مسبق هستند میدانند که يك آدمی که قرار شد در يك اداره در این مدت بیاید تا مشغول کار شود مدت استخدامش تمام میشود علاوه بر این وزارت پست و تلگراف برای اداره خود جلب میکنند هم مستشار دائمی میآورند و وقتیکه آن مستشار آمد ترتیبات این مستشار را کدر این مدت داده است خواهد بهم زد این بود که کمیسیون این استخدام موقتی را قبول نکرد و گفت اگر مستشار لازم دارید از همین حالا جلب کنید نه اینکه بعد از شش ماه دیگر این کار را بکنید.

تقی زاده - بعقیده بنده این استخدام شش ماهه هیچ ربطی با آوردن مستشارهای دائمی برای ادارات ندارد و این هیچ يك چیز بزرگی نیست که ما در نظر بگیریم و بگوئیم که مثلاً ما میخواهیم صد هزار قشون درست کنیم و چون نمی توانیم این را الان درست کنیم پس باید دو هزار قشون را هم مرتب کنیم برای حفظ نظم این هیچ مانع این نیست در پروگرام وزراء بود که سی هزار قشون درست کنند این مانع نیست که بکارزار یا دو هزار از برای حفظ نظم مملکت مرتب کنند و این استخدام شش ماهه يك چیزی نیست که کمیسیون رجوع شود و کمیسیون بگوید که شش ماه نباشد یا کمتر باشد یا بیشتر باشد این راجع بوزیر است که بگوید شش ماهه یا در این لازم است و هیچ اثری ندارد در صورتی که وزیر بگوید من شش ماه مستخدم میخواهم بیاورم بگوئیم که باید ده سال باشد اینطور نیست این که اینجاسی آورنده برای اینست که ما اصلاحات راه بینم و ترتیبش در دست بماند منتهی اگر تغییری یا اصلاحی بنظر ما رسید میتوانیم تجدید کنیم و يك چیزی که از ابتدای افتتاح مجلس تا حال بنده مکرر عرض کردم و در نظر داشتم این بود که کلیه کتباتها را حصر کرد و يك ترتیبی برای آنها در آمدن بمجلس داد که اگر اصلاحاتی هم بنظر ما بیاید تکلیف آن معین باشد و این استخدام موقتی را عجب انداختن برای این که بعد از شش ماه میخواهیم مستشار دائمی بیاوریم صلاح نمیدانم يك چیزی را که می بینیم لازم داریم و نمی کنیم این را باید طول بدهیم تا کلیه مستشارها بیاید در اینجا نوشته شده است که این شخص در تهران است و در اداره دیگر مستخدم است و در این مدت بیاید در این اداره و اصلاحاتی را که میخواهد بکند میکند آنوقت میرود به اداره خودش و این بنظر بنده عیبی ندارد و صحیح نیست که ما این اصلاح کم را برای این که يك اصلاح کلی را در نظر داریم اقدام نکنیم و پیشنهاد زیرا را صحیح میدانم (گفتند صحیح است).

معاون وزارت پست و تلگراف - وزارت پست و تلگراف نظر ترتیبی کادر راپورت کمیسیون نوشته شده است که بایستی برای تمام وزارت خانهها مستشار آورده شود لازم میدانم که برای اداره خود هم مستشار بیاورد لیکن چون این اندازه اصلاحات فوری را لازم دانست این بود که این استخدام شش ماهه را پیشنهاد کرد که در این شش ماهه

اقدامی در جلب مستشارها نشده است از این یک نفر که متخصص است در این فن وزارت پست می تواند خیلی انتفاع ببرد و ممانع از آوردن مستشارهای دائمی نخواهد شد و بنده هم عقیده هستم با آنها بیکه آوردن این یک نفر را صلاح دانسته که در شش ماه قبول شود و بعد از شش ماه اگر از خود او بطور صحیح منتفع شدند و لازم داشتند که دو باره تجدید میکنند در هر صورت عقیده بنده این است که باید این را قبول کنیم و نباید مقید باشیم که برای ده سال یا (۱۲) یا (۱۰) سال مستشار بیآوریم **کاشف** - بنده هیچ منافی نمیدانم که وزیر این اظهاراتیکه برای آوردن مستشار موقتی میکنند همین اقدام را در آوردن مستشار دائمی بکنند مگر صحبت شد و گفتند که این یک نفر اگر تصویب شود شاید شروع بطلب مستشار دائمی شود و این طلب سه ماه هست که عنوان شده و حالا بعد از سه ماه میخواهم مذاکره کنیم و اگر الان تصویب شود این شخص چگونه میتواند اصلاحات نماید پس بهترین است که اقدام در جلب مستشار دائمی شود برای ادارات خصوصاً اداره تلگراف که خبای اهمیت دارد و از تمام ادارات فعلاً مختل تر و بدتر است .

میدانید که بر حسب مسئولیت خود امروزه این یک نفر را لازم دانسته دیگر مذاکره کردن و اینقدر وقت تلف کردن لازم ندارد شاید توضیح نخواستند که او جواب بدهد برای آلمان که نمی تواند توضیح بدهد پس باید این را تصویب کنیم و اگر رأی ندهیم شاید احتمال این برود که خدای نخواسته مطالب نیستیم اداره پست و تلگراف یک ترتیب صحیحی پیدا کند بنده موافقم و تصویب این پیشنهاد را لازم می دانم دیگر سایر آقایان را نمی دانم که چه رأی داشته باشند .

رئیس - مذاکرات کافی است حال باید رأی گرفت اول بر اوردن کمیسیون که پیشنهاد وزیر را رد کرده است رأی میگیریم هر کس با راپورت موافقت دارد باید قیام نماید . (اغلب قیام نکردند)

رئیس - راپورت کمیسیون رد شد پس حالا رأی می گیریم به پیشنهاد وزارت اول لایحه وزیر قرائت شود . (آقای میرزا مرتضی قلی خان لایحه وزیر را قرائت نمود)

رئیس - عجله باید معلوم شود که استخدام یک نفر اروپائی را قبول می کنیم یا خیر بعد از آن که رأی گرفته ایم و معلوم شد قبول شده است رجوع می شود به کمیسیون بودجه اول باید برای گرفت **تقی زاده** - این کنتراست است نمیشود ابتدا رأی گرفت باید ماده بماده شور شود و بعد از شور رأی گرفته شود . (مقاله نامه بین اداره تلگرافی ایران و هندو اروپا قرائت شد)

اسدالله میرزا - این وقتی که درستاده شد راپورت کمیسیون بمجلس نیامده بود حالا که بمجلس آمده داده شده است عقیده بنده این است که این برود بکمیسیون بودجه که تغییرات لازم را داده بفرستند بکمیسیون پست یا کمیسیون قوانین مالیه بعد از آن بمجلس بیاید بجهت اینکه در ماه قبل این پیشنهاد شده است و حالا هم در بعضی از مواد تغییر پیدا شده است که باید بکمیسیون رفته تائیداً بمجلس بیاید **معاون وزارت پست** - در این مسئله هیچ تغییری پیدا شده و نخواهد شد بجهت اینکه ملاحظاتی که باید بشود وزارت پست کرده است و با این شخص قرارداد نموده و گفته است شماره در مدت شش ماه در این مبلغ قبول می کنیم حالا اگر بخواهیم باو بگوئیم یک نفر از این اندازه کم شود نمیشود ملاحظاتی را که لازم بوده کرده ایم و باو گفته ایم که از ساعتی که مجلس تصویب کند بشما حقوق میدهم و الا نهم از زمانی که مجلس این را تصویب نماید اوستمخدم است و حقوق خواهد گرفت سایر فصول هم بهیچ وجه تغییر پذیر نیست و اگر بخواهید داخل مواد آن بشوید یا تغییری در آن بدهید ابتداء خوب است قبول نکنید برای اینکه هیچ ممکن نیست تغییری در آن داده شود زیرا که ما آنچه وقت لازم بود کرده ایم .

وکیل الرعایا - بنده گمان میکنم ما اگر راضی باشیم وزراء مستشار بیآورند از همین اینجا معلوم میشود اگر امروز یک مستشاری می آورند و او هم مکلف بود که کارها را ترتیبی در او بدهد برای اینکه شکایت کردند از اینکه ترتیبات مرتب نیست و حالا که وزیر می گوید یک نفر آدم لازم دارم که استفاده کلی در مدت شش ماه از وجود او بکنم میگوئیم صلاح نیست پنج ماه است که وزیر این را پیشنهاد کرده است و ما همیشه بتأخیر انداخته ایم و وزراء در پروگرام خودشان گفتند ما مستشار از خارجه میآوریم باید این را دانست که این شخص را که میخواهند بیآورند در واقع شکر کرد آن مستشار است و این شخص مدت زیادی است که در طهران است و از ترتیبات مسبق است در هر صورت بنده از اشخاصی هستم که بایستند وزیر موافقت و اینکه توضیح نداده است بنده عرض میکنم شما اگر وزیر را مسئول

مقین السلطنه - مقصود از تمام این تأسیسات این است که سهوهای بزرگی که سابق شده است نشود و حالا که مجلس قبول کرده است این مسئله را الا باید مواظب بود که یک کنتراست مضحکی بسته نشود بک شخصی که در تهران است چه جهت دارد که کنتراست او را رویه بنویسند و عقیده ام این است که تا در فصول آن مذاکره نشود نمیشود رأی داد خوب است این برود بکمیسیون پست و تلگراف و از آنجا برود به کمیسیون بودجه بعد از آن به مجلس بیاید .

فوری - بعقیده بنده مطرح قرارداد این مسئله ابتدا صحیح نیست چون بکمیسیون بودجه رفته است این باید اول برود بکمیسیون بودجه اگر کمیسیون بودجه اجازه داد بمجلس بیاید مطرح شود .

رئیس - اولاً اساساً باید معلوم شود که اینرا مجلس قبول می کند یا خیر بعد از رأی گرفتن اگر قبول شد همانطور که گفته شد با کمیسیون خارج میروید یا بکمیسیون پست و تلگراف .

کاشف - اینجا می نویسند که این شخص در اداره هندو اروپا - مستخدم است در صورتی که آنجا مستخدم است بطور می تواند استخدام ما را قبول کند و اگر آزاد است پس چرا طرف کنتراست اداره هندو اروپا شده است این ملاحظاتی باید بشود **فاتح الملک** - این باید برود بکمیسیون فواید عامه در آنجا نظریات در آن بشود آنوقت بمجلس بیاید .

وکیل التجار - بعد از آنکه راپورت کمیسیون رد شد ایرادات عجیب می شود شما می دانید که مستخدمین خارجه این کنتراست را با رویه معین می کنند که قیمت قران با بول آنها گاهی گران می شود گاهی ارزان یعنی تفاوت پیدا می کنند و اینکه گفته شد این شخص در اداره هندو اروپا مستخدم است بطور می تواند در اداره تلگراف استخدام قبول کند چون این شخص فعلاً در آنجا مستخدم است و کنتراست او با آن اداره است و این ششماه را وزارت پست و تلگراف خواهد گرفت که باین اداره فرستاده شود و بعد از اینکه خدمت خود را در این ششماه انجام داد اگر بخواهند دوباره کنتراست را تجدید نمایند آنوقت یک رسمی بین آنها است که آنرا میدهند و حالا نمیتوانیم بگوئیم که حکما بعد از ششماه نگاه میداریم و حکما ان پول را خواهیم داد اگر خوب بود و بکار خورد و ترتیبی برای این اداره داد و خواستید که بیشتر باشد آنوقت این (۱۲۵) رویه را میدهند و تجدید کنتراست میکنند این مطالب چیزی نیست که در آن مذاکره شود .

حاج آقا - اینکه آقای وکیل التجار فرمودند که بستن این کنتراست را با رویه برای تفاوت قران است این رویه در تمام ممالک هست یک کنتراست در خارجه بسته شد که با رویه باشد خصوصاً همان طوریکه آقای مقین السلطنه فرمودند که این (۱۰) سال است که در ایران است ما خودمان باید بطوری که صلحت خود را میداریم رفتار کنیم نه اینکه ملاحظه حال آنها را بنمائیم و صرفه خود را از دست بدهیم و اما در باب اینکه مدت را چه قدر تصویب کنیم عقیده

من این است که چون کمیسیون این را اساساً رد کرده است در جزئیات آن مذاکره کرده توضیحات بدهند که حالا که راپورت کمیسیون راجع رد کرده است همانطوریکه شاهزاده اسدالله میرزا فرمودند این باید ثانیا برود بکمیسیون و در آنجا نظریات در آن بشود بعد بمجلس بیاید .

تقی زاده - این مسئله کمیسیون را خیلی اهمیت میدهند و مثل این است که نرفته بکمیسیون نمیشود بمجلس بیاید اینطور نیست این مسئله از کمیسیون فواید عامه گذشته و رأی خود را داده است حالا وقتیکه بمجلس می گوید باید این استخدام بشود دوباره کمیسیون چگونه میتواند در آن نظرات کند و برخلاف عقیده خود رأی بدهد این باید برود بکمیسیون دیگر و کمیسیون خارجه هم ربطی باین کار ندارد برای اینکه این ملاحظاتی سیاسی چندانی ندارد و این ملاحظاتی که کردند و گفتند باید این باشد تا تمام مستشارها که در پروگرام وزارت ذکر شده است بیایند این بنظر بنده هیچ صحیح نیست باید برای اینکه این یک اصلاحات فوری را که لازم شده است اصلاح می نماید و منافاتی با آوردن مستشارهای دائمی ندارد و رفتن بکمیسیون بودجه هم بجز تأخیر در تصویب فایده دیگری ندارد برای اینکه فعلاً کمیسیون بودجه اهمیتی ندارد وقتی اهمیت پیدا می کند که عایدات مملکت را تماماً بماند و در یک صفحه پیش او حاضر باشد که وقتی یک مصرفی پیدا شد بتواند نظر کند و بسند این مصرف محل دارد یا ندارد و بغیر از این طور نمیشود و او آن اهمیت را داد و حالا لازم هم نیست که این مسئله را راجع بآنجا کنیم از این پولها خیلی صرف میشود در تغییر اصلاحات و در این مورد چنانچه گفتند البته آن ملاحظاتی که باید بشود شده است و تصدیق میکنم فرمایش آقای مقین السلطنه را هم در مسئله رویه هم در مدت و آن چیزی را که آقای کاشف گفتند که چرا این کنتراست با اداره هندو اروپا بسته شده است صحیح نمی دانم برای اینکه اداره هندو اروپا امروز اداره دولتی است که دولت انگلیس باشد و مستخدم آن اداره مستخدم دولتی است و این مدت که در واقع نمیتوان عاریت می خواهند این شخص را بیآورند بدون اجازه دولتی نمیشود و در مسئله رأی گرفتن بعقیده بنده نمیشود رأی گرفت برای اینکه چون ما قطع کردیم این را که کنتراستها مادامیکه بمجلس می آید باید بماده ماده شور شود رأی گرفته شود و بر اینکه بنده بگویم دیگر نمائند ممکن است بهر کمیونی میروند تعجیل در راپورت دادن آن نمایند که بیش ازین معطل نشود یا اینکه اگر مجلس تصویب کرد در خود مجلس مطرح شود .

اسدالله میرزا - عرضی را که بنده کردم اگر معاون وزارت مخالفت نمیکردند اینقدر مذاکره نمیشد و میگذشت و رفتن این را بکمیسیون خارجه مناسب نمی دانم اگر بایستد بروی باز باید بکمیسیون پست و تلگراف برود و در آن دو دقه که بکمیسیون رجوع شد در هر دو دقه اساساً رأی دادند در مرتبه اول گفتند که این راجع بترتیب اداره است و با خود وزیر است و در مرتبه دوم بملاحظه اینکه وزراء مستشار های دائمی خواهند آورد در آنجا و حالا که مجلس اساساً تصویب میکند برای مواد کنتراست

تا اندازه اجمال دارد باید بروی بهمان کمیسیون که در جزئیات آن مذاکره کرده توضیحات بدهند که مجلس قانع شود و اما این که چرا این کنتراست را با رویه بسته اند ولو اینکه در تمام ممالک این رویه هست و کنتراست را از روی آن نمی بندند ولی بعقیده بنده ضروری ندارد و شاید هم چندی داشته باشد پس در هر صورت بنده لازم می دانم که این برود بکمیسیون که بعضی توضیحات از وزیر بخواهند و مواردی که باید تغییر بکنند فوراً و مذاقه کنند و راپورت بدهند تا بمجلس داخل مذاکره شود ازین مسئله می گذریم اینکه گفته شد این برود بکمیسیون بودجه بعقیده بنده که این مسئله ربطی بکمیسیون بودجه ندارد برای اینکه شما می خواهید یک نفر مستخدم را از اداره دیگر موقتاً برای اداره یک وزارتخانه بیآورید و حقوقی باو بدهید بدون است همین وجه را رئیس اداره بشما بدهد بدون اینکه ۳ تومان کسر یا اضافه داشته باشد و وزیر هم که بشما همراه است در این صورت بودجه نمی تواند حرفی بزند بملوره رفتن بکمیسیون بودجه در وقتی مقید است که بودجه کلیه در کمیسیون باشد و صورت جمع و خرج مملکت که هنوز بکمیسیون نیامده است که به بند برای این مصرف محلی دارد یا اینکه محلی ندارد پس بعقیده بنده رفتن این بکمیسیون بودجه لزومی ندارد این باید راجع شود بکمیسیون پست و تلگراف که ملاحظه نموده و موادی را که قابل توجه میدانند یارد می کند راپورت بدهد که مجلس داخل مذاکره شود

معاون وزارت پست - بنده خیلی افسوس میخورم که در این مسئله کوچکی که از طرف وزارت پیشنهاد شده است این قدر مذاکره میشود و وزارت پست یک نفر مستخدم در مدت ۶ ماه در میزانی که پیشنهاد کرده است لازم دارد مجلس شورای ملی باید یا اساساً این را رد کند یا قبول کند والا در جزئیات آن قرار داده شده است و فصول آن ابتدا تغییر پذیر نیست و استدعا می کنم مجلس دو مسئله را تصویب کند یکی اساس این استخدام را و یکی وجهش و در فصول دیگرش ابتدا ممکن نیست تغییری داده شود

رئیس - پیشنهادی است که آقای معاضد الملک کرده اند خوانده میشود . بنده تقاضا می کنم که مجلس شورای ملی برای استخدام یک نفر اروپائی برای اصلاحات اداره پست و تلگراف یک ماهه [۱۸۰] تومان بوزارت پست اعتبار بدهد . (شاهزاده اسدالله میرزا و آقای تقی زاده گفتند باین پیشنهاد باید رأی گرفت)

رئیس - شما می خواهید یک ماه در این مسئله مذاکره کنید اینکه نمی شود راپورت کمیسیون رد شد حالا باید پیشنهاد وزیر رأی گرفت . **معاضد الملک** - بنده عرض میکنم اگر ابتداء وزیر پست و تلگراف اعتبار خواسته بود اینقدر طول نمیکشید الان قریب سه ماه است که گذشته تا رأی کمیسیون فواید عامه بمجلس آمده است و سه ماه دیگر هم باید معطل شوند تا کمیسیون پست یا کمیسیون خارجه

با کمیسیون بودجه بمجلس راپورت بدهد باین تفصیل چگونه این کار خواهد گذشت . **وحیدالملک** - در این پیشنهاد نمیشود رأی گرفت و در پیشنهاد وزیر هم باید دانست که کنتراست خواهد بود یا اینکه کنتراست نیست اگر کنتراست نیست که میشود رأی گرفت و اگر کنتراست است باید ماده بماده شور شود .

رئیس - مذاکرات کافی است بیش از این وقت مجلس نباید تلف شود حالا رأی میگیریم اول پیشنهاد رأی میگیریم هر کس این پیشنهاد آقای معاضد الملک را تصویب میکند قیام نماید . (قیام نکردند)

رئیس - حالا پیشنهاد وزیر رأی میگیریم هر کس اساساً استخدام یک نفر اروپائی را تصویب میکند قیام نماید . (اغلب قیام کردند)

رئیس - آقای حاج شیخعلی پیشنهادی کرده اند خوانده میشود . (این بنده پیشنهاد میکنم که این کنتراست برگردد بکمیسیون پست و تلگراف و تجدید نظر شده بمجلس برگردد)

اسدالله میرزا - بنده تأسف میخورم از اینکه معاون وزارت پست و تلگراف عرایض بنده را رد کردند و حالا اظهارات ایشان مغایر است با این پیشنهاد .

تقی زاده - بنده عرض میکنم نزدیک بود که یک سهو بزرگی بشود برای اینکه مخالف قانون اساسی بود برای اینکه سه روز حرف زدیم که کنتراست باید بمجلس بیاید و یوش هم در آنجا تصویب شود و ماده بماده باید مباحثه شود و این هم مثل کنتراست است و البته اگر بکمیسیون برود زودتر تمام میشود بجهت اینکه رفتن بکمیسیون برای دو مطلب است یکی اینکه تصویب میشود یا تصویب نمیشود و یکی برای یراش است آنها بیکه میگویند و آنها بیکه میگویند بکمیسیون پست و تلگراف برود برای این است که معلوم شود کدام ماده قبول میشود و کدام قبول نمیشود و کدام تغییر باید داده شود و نظریات خود را در آن بکنند پس نظر آقایان در حقیقت بدو نکته است یکی پول و یکی کنتراست و در خود کنتراست چون هنوز آنطرحی که پیشنهاد شده است از مجلس نگذشته است باید مجلس مذاکره نماید و حرف به حرف آن تصویب شود .

رئیس - پیشنهاد آقای حاج شیخعلی یک مرتبه دیگر خوانده میشود . (آقای میرزا مرتضی قلیخان پیشنهاد را ثانیا قرائت نمود)

اسدالله میرزا - اجازه بفرمائید عرضی دارم . **رئیس** - مذاکرات کافی است حال باین پیشنهاد رأی میگیریم تا کار بجائی منتهی شود هر کس پیشنهاد آقای حاج شیخعلی را بطوریکه خوانده شد تصویب می نماید قیام کند . (اغلب قیام کردند)

رئیس - با کثرت تصویب شد رجوع میشود این مسئله بکمیسیون پست و تلگراف که تجدید نظر کرده راپورت بدهد (راپورت کمیسیون نظام قرائت شد

مجلس مستشار های دائمی خواهند آورد در آنجا و حالا که مجلس اساساً تصویب میکند برای مواد کنتراست تا اندازه اجمال دارد باید بروی بهمان کمیسیون که در جزئیات آن مذاکره کرده توضیحات بدهند که مجلس قانع شود و اما این که چرا این کنتراست را با رویه بسته اند ولو اینکه در تمام ممالک این رویه هست و کنتراست را از رویه بسته اند و این مسئله ربطی بکمیسیون بودجه ندارد برای اینکه شما می خواهید یک نفر مستخدم را از اداره دیگر موقتاً برای اداره یک وزارتخانه بیآورید و حقوقی باو بدهید بدون است همین وجه را رئیس اداره بشما بدهد بدون اینکه ۳ تومان کسر یا اضافه داشته باشد و وزیر هم که بشما همراه است در این صورت بودجه نمیتواند حرفی بزند بملوره رفتن بکمیسیون بودجه در وقتی مقید است که بودجه کلیه در کمیسیون باشد و صورت جمع و خرج مملکت که هنوز بکمیسیون نیامده است که به بند برای این مصرف محلی دارد یا اینکه محلی ندارد پس بعقیده بنده رفتن این بکمیسیون بودجه لزومی ندارد این باید راجع شود بکمیسیون پست و تلگراف که ملاحظه نموده و موادی را که قابل توجه میدانند یارد می کند راپورت بدهد که مجلس داخل مذاکره شود

مشر بر اینکه در زمان محمدعلی میرزا حشمت الدوله و حاجی محمد تقی اجازه داد که پنجهزار تفنگ و يك كرور فشنگ مختلف گرفته بودند و این مقدار را خریده‌اند لیکن وارد نکرده‌اند دوهزار قبضه تفنگ و بهمین نسبت فشنگ بدولت حق اجازه ورود میدهند و در خریداری بقیه تفنگ و فشنگ هم دولت حق تقدم دارد و هر کس هم بخرد با اجازه دولت باشد و از طرف شمال هم وارد میکنند.

وکیل التجار - بنده گمان میکنم این همان

تفنگ و فشنگی است که در مجلس عالی مذاکره شده بود از برای آنزبایجان خریده شود باری باین کاری نداریم لیکن نمیدانم در موقعیکه حمل اسلحه را قدغن میکنیم چطور میتوانیم رأی بدهیم که سه هزار تفنگ و سیصد هزار فشنگ بین مردم متفرق شود اینرا کی میخورد مردم میخرند برای چه میخرند این تفنگ شکاری نیست بنده صلاح نمیدانم از این تاریخ بیه يك قبضه تفنگ یا يك كلوه فشنگ وارد شود باین جهت بنده چنین تصور میکنم حالا که بکچنین اقدامی شده است و بیعانه داده‌اند دولت اقدامی کند که یک ضرر زیادی بآنها نخورد و آن ضررها را برگرداند باینطور که اصل آن پول را بدهیم و دولت خودش تمام آنها را قبول کند در صورتیکه اگر ملاحظه اصل مطلب بشود باید با آنها ترتیب دیگر رفتار کنیم.

مهرز الملك - چون جناب وکیل التجار

فرمودند که این همان تفنگی است که در زمان محمدعلی میرزا در مجلس عالی مذاکره شده بود باین جهت لازم است بنده شرح آنرا عرض کنم در زمان محمد علی میرزا حاجی محمد تقی و حشمت الدوله این مقدار تفنگ را از دولت اجازه خواسته بودند و خریده بودند بعد رحیم آقا نام تبریزی را هم شریک در این کرده بودند آن هم يك تفصیلی دارد باری تارقیتیکه محمد علی میرزا خلق شد دولت ملی شد این تفنگ ها وارد نشده بوده آنها بشورای نظامی اظهار داشتند شورای نظامی بوزارت جنگ اظهار داشت وزارت جنگ بشورای ملی فرستاد و از مجلس بکمیسیون نظام رجوع شد و کمیسیون نظام اینطور صلاح دانست که این تفنگها مستقیماً بطهران وارد شود دولت حق تقدم در خریداری داشته باشد و شرایط دیگری که در ضمن راپورت پیشنهاد شد و کمیسیون هم با اظهارات آقای وکیل التجار مخالفتی ندارد این در صورتی بود که بودجه دولت اجازه خریداری تمام را ندهد ولی در صورتیکه اجازه بدهد البته بهتر است و کمیسیون هم تصویب میکنند.

وکیل الرعایا - در اینجا دو سه طرف پیدا

کرد مطلب و بنده با هر سه مخالفم اولاً باید دانست که دولت اگر بخواد اسلحه بخرد مناسب تر میخورد دیگر آنکه دولت تفنگهای مختلف نمیخورد کسانیکه برای ماهیانه صد و هشتاد تومان دادن بیک مستخدم اروپائی صحبت می کنند بدانند که در اینجا صحبت صد هزار تومان است به علاوه این تفنگها برای معطلی خیلی خرج بر داشته و عیب کلی این است که تفنگها و فشنگها يك جور نیست و ما باید بدانیم که يك روز باید تمام تفنگ و فشنگ مملکت

يك جور باشد که اگر يك مرتبه از يك سرحد ما فشنگ خواستند ما بدانیم فقط فلان مقدار فشنگ باید فرستاد دیگر عقب این نباید بگردیم که چه قسم فشنگ باید فرستاد و تفنگهای آنها چه قسم است و چیزیکه با تمام این موانع ما را اجازه میدهد که يك مساعدتی با آنها بنمائیم این است که دو سه نفر گیر کرده‌اند و چاره ندارند و تحمل تمام این ضرر را نمیتوانند بنمایند باین جهت مجلس ترحمایك چاره کند لیکن تا يك اندازه هم مجلس میتواند ترحم نماید بملاحظه اینکه از مال مردم اجازه می کند که بدهند باید ملاحظه کرد که صاحبان پول هم راضی هستند یا خیر چون مثلاً پنجاه هزار تومان را که ما اجازه میکنیم که بیک نفر بدهند باید تصور کرد که از پنجاه هزار نفر گرفته میشود پس آنقدرش را بنده تصور میکنم که بتوانیم اجازه بدهیم که همان مقداریکه دولت می تواند بخرد بهمان قیمت ترحمایا آنها بدهند و این تفنگها را خود دولت قبول کند گرچه میدانم که این مقدار پول راهم که حالا دولت میدهد دور ریخته است برای اینکه چهار سال بعد بدرش نمیخورد لیکن از برای استخلاص این سه نفر بیچاره که گیر کرده اند آنقدر را اجازه میتوان داد.

اسدالله خان - میخواهم عرض کنم در صورتی

هم که دوهزار قبضه تفنگ و دوپست هزار فشنگ بدولت واگذار نمایند بازمنتی بدولت نگذاشته اند بجهت اینکه همین مقدار قیمت کمرك ورود است که قریب صد هزار تومان میشود و در هر صورت یا با اسم کمرك یا با اسم دیگر باین مقدار دولت میرسد به علاوه اگر ما اجازه ورود ندهیم چه خواهند کرد جز اینکه خودش در تفلیس بیوسد و اینها يك حق الارض بدهند (در اینموقع خواستند رأی گرفته شود بتقاضای بعضی مجدداً راپورت قرائت شد.)

رئیس - حالا رأی میگیریم باین راپورت کمیسیون نظام هر کس موافقت دارد قیام نماید.

رئیس - در شد آقای آقا سید جلیل سؤالی داشتید از وزارت پست و تلگراف.

آقا سید جلیل - در خصوص این (۲۶) نمره امیر از یکشاهی بیالا که بیست و شش بسته ساعت چنان وارد کرده است میخواستم از وزارت پست و تلگراف سؤال کنم که بدون اجازه وزیر پست و تلگراف چطور وارد کرده است ؟

معاون وزارت پست و تلگراف - این ساعت

چنان کسبش در خارجه فروش تمبر است در چندین قبل يك تمبری بطور نمونه آورد در وزارت پست و تلگراف اظهار داشت که من يك تمبری درست کرده ام که روی آنها صورت عبارات قدیم ایران نقش شده است چنانچه يك هفته اداره پست ازین تمبر کار بکند و مقرر نمایند بیاکات الصاق شود در پست خانه ها و بعد باطله اش را بخودم واگذار نمایند پنجهزار تومان بدولت تقدیم میکنم وزارت پست و تلگراف مطلب را بمجلس وزراء پیشنهاد کرد هیئت وزراء بملاحظه اینکه موجب بی ترتیبی اداره پست میشد قبول نکردند.

آقا سید جلیل - در صورتیکه هیئت وزراء رد

کرده اند چطور بیست و شش بسته وارد کرده است .
معاون - اولاً بیست و شش بسته نیست بیست و شش نمره است بطور نمونه ثانیاً اینکه هیچ اهمیتی ندارد يك چنین تمبری قیمتی ندارد وقتی قیمت دارد که اداره پست قبول کند .

رئیس - یک ربع تنفس است [مجلس متفرق شد مجدداً مقارن غروب جلسه در تحت ریاست آقای ممتاز الدوله منعقد شد .]

نایب رئیس - خاطر آقایان مسبوق است که آقای حجة الاسلام آقا شیخ محمد تقی نجل مرحوم آية الله حاجی میرزا حسین طاب ثراه مدتی است که از عتبات عالیات بعزم تشریف بمشهد مقدس حرکت فرموده اند در این مقام بودیم که بملاوه تشریفات و تجلیلاتیکه از طرف دولت بعمل میآید ما هم مستقلاً تشریفاتى از برای ورودشان بعمل بیاوریم و مخصوصاً امروز آقای حاجی سید نصر الله قرار بود جلسه مخصوصی داشته باشد از برای پذیرائی ایشان و ترتیبات آن لیکن متأسفانه حالا خبر رسید که تمهیداتی بجهت تشریف آوردند معلوم است هر يك از آقایان فردا تشریف بحضور مبارکشان و تشکر از ایشان میتوانند مشرف شوند و هیئت رئیس هم فردا حضور مبارکشان مشرف خواهند شد .

(راپورت کمیسیون مبتکرات راجع بطرح قانونی آقا شیخ ابراهیم زنجانی در احصائه نفوس قرائت شد مشعر باینکه کمیسیون مبتکرات طرح مزبور را قابل توجه دانسته طرح قانونی نیز قرائت شد .)

نایب رئیس - در قابل توجه بودن طرح مزبور رأی میگیریم هر کس قابل توجه می داند قیام نماید .

نایب رئیس - اکثریت حاصل شد حال بکمیسیون داخله رجوع میشود .

(راپورت کمیسیون بودجه قرائت شد متضمن اینککه رقمه از وزارت مالیه رسیده بود مشعر بر اینکه حاجی تقیخان در مرأجت از جمله از کالاسکه افتاده پایش شکسته و عجاله از کار افتاده است چون در راه خدمت بدولت ان صدمه باو وارد شده وزارت مالیه نظر بتصویب وزارت امور خارجه تصویب میکنند که سالی یکصد و بیست تومان در حق او برقرار شود و کمیسیون بودجه نیز مبلغ مزبور را در حق مشارالیه بملاحظه مذکور تصویب مینماید .)

فاتح الملك - بنده چون از حال او مسبوقم عرض میکنم سالی که بنده مشرف شده بودم بمکه اهم بود و خیلی زحمت کشید در حق حجاج در خصوص کرایه کردن شتر و تهیه اسب حجاج و غیره و این ایام با ایای شکسته آمده است تهران چندی پیش هم او را دیدم با حال فلاکتی اگر نمایندگان محترم تصویب میکنند نقد باو این پول داده شود خیلی بجاست .

نایب رئیس - این محتاج بمذاکره زیاد نیست رأی میگیریم هر کس تصویب کمیسیون را تصویب می کنید ورقه سفید خواهد انداخت رأی گرفته شد .

معاذ الملك - عده حضار (۵۹) ورقه سفید (۳۶) کبود سه امتناع (۲۰) نایب رئیس

نایب رئیس - با اکثریت پذیرفته شد .
(اسامی رأی دهندگان بورقه سفید :) حاجی

آقا - آقا شیخ ابراهیم زنجانی - حسنعلی خان -
 میرزا مرتضی قلیخان - معاضدالملک - معزالملک
 لسان الحکما - تربیت - وکیل الرعایا -
 دکتر اسمعیل خان - موتمن الملک - میرزا داود
 خان - معتمدالتجار - فهیم الملک - آقا سید
 جلیل - شیبانی - دکتر امیرخان - حاجی
 فاتح الملک - قوام الاسلام - وزیر زاده -
 ممتاز الدوله - دهخدا - ابوالقاسم میرزا -
 اسدالله خان - ذکاء الملک - منتصر السلطان -
 متین السلطنه - صدیق حضرت - ارباب کیخسرو
 وکیلالتجار - میرزا ابراهیم خان - مصدق الملک
 اسدالله میرزا - آقا شیخعلی - طباطبائی -
 دبیر الملک -

رد کنندگان: ادیبالتجار - نجات - معین الرعایا
نایب رئیس - خاطر آقایان مسبوق است
 که امروز خواستیم آندو نفر کسر کمیسیون قوانین
 مالیه را انتخاب کنیم بواسطه اینکه عده کافی
 نبوده اند خوبست امروز آندو نفر را انتخاب کنیم .

معین الرعایا - بنده بواسطه کسالت مزاجم
 نمیتوانم در دو کمیسیون حاضر شوم از روز هم عرض
 کردم نپذیرفتند لکن حالا استدعا میکنم عوض
 بنده را انتخاب نمایند چون بنده نمیتوانم حاضر شوم.
رئیس - پس سه نفر باید انتخاب کرد
 اسامی اشخاصیکه قابل انتخابند بخوانید [قرائت کردند]
 همچنین اسامی اعضاء کمیسیون قوانین مالیه را
 قرائت کردند .

محمد هاشم میرزا - بنده را جزوقابلین
 انتخاب نوشته بودند در صورتیکه من در دو کمیسیون
 مصویت دارم .

آقا شیخ ابراهیم زنجانی - يك چیز
 مفصلی چاپ شده توزیع هم شده بکمیسیون رجوع
 میشود کمیسیون نظرات خود را کرده باره نظرات
 یا اصلاحات دارد حالا باید تمام آن چیز اولی را
 در ضمن راپورت بنویسد دومرتبه یا نظرات خود را
 راجع بانجا نماید .

نایب رئیس - توضیح بفرمائید .

آقا شیخ ابراهیم - مثلا قانون هدلیه
 چاپ می شود بین و کلا توزیع هم می شود
 بعد بکمیسیون هدلیه میرود کمیسیون هدلیه
 اصلاحاتی دارد راپورت که بمجلس می دهد
 در ضمن راپورت تمام قانون را باید بنویسد یا فقط
 مواد اصلاحیه را بنویسد و اشاره بمواد قانون می
 نماید کافی است .

نایب رئیس - این راجع است بنظر خود
 کمیسیون لکن از برای اصلاح یکماه لازم است
 در راپورت نوشته شود همان ماده اصلاحیه دیگر
 لازم نیست صدماده در ضمن راپورت نوشته شود .

وکیل الرعایا - يك قسمت را از فرمایش
 آقای آقا شیخ ابراهیم جواب گفتید و يك قسمت از
 مطلب ایشان بی جواب ماند فرض ایشان اینستکه
 اگر بعضی مواد را کمیسیون تغییر داد لازم است
 مواد تغییر داده شده دومرتبه بمجلس بیاید یاخیر .

نایب رئیس - فرضشان را خودشان بیان
 کردند .

وکیل الرعایا - فرضشان همین بود .
نایب رئیس - خوبست جناب آقا شیخ
 ابراهیم مطلب خودشانرا بنویسد تا رفع اختلاف

بشود دستور روز پنجشنبه راپورت کمیسیون بودجه
 راجع بحقوق عظیم زاده، طرح آقای وحیدالملک
 راجع بتغییر تاریخ، طرح آقای ابوالقاسم میرزا
 راجع بمراعات دولتی، طرح معتمدالتجار راجع
 بمحصلین ایرانی در خارجه، راپورت کمیسیون بودجه
 راجع به برقرار کردن حقوق در حق پسر مرحوم
 یحیی میرزا، راپورت کمیسیون بودجه درباره وظیفه
 رئیس سابق گمرک ارومیه، راپورت کمیسیون معارف
 راجع بقوانین اساسی معارف .

محمد هاشم میرزا - قرار بود طرح آقای
 فهیم الملک در باب حقوق تقاعد جزء دستور شود
 دیگر طرح وکیل الرعایا بود که جزو دستور بود
 اینها خیلی لازم است که زودتر از مجلس بگذرد .
نایب رئیس - آنها حاضر نبود و از طبع
 خارج شده است .

وکیل الرعایا - بنده میخواستم از مجلس
 استدعا کنم طرح قانونی راجع بروده را در دستور
 پس فردا بگذارند در فوریت این طرح دو مرتبه
 رأی گرفته شده و بنده هزار ورقه از آن طبع و توزیع
 کردم تصدیق کنم هر يك از آقایان دوسه نسخه
 داشته باشند و بواسطه نگذشتن آن هم جماعتی
 بلا تکلیفند هم دو وزارتخانه در زحمت است .

نایب رئیس - درست است شما طرح خودتان
 را طبع کردید لکن راپورت کمیسیون طبع و توزیع
 نشده است حالا هم بسته برای مجلس است چنانچه
 تصویب کنند که بدون طبع و توزیع راپورت کمیسیون
 بمجلس بیاید ممکنست در دستور پس فردا بگذاریم
 حالا در اینباب رأی می گیریم هر کس تصویب
 میکنند این طرح بدون اینکه راپورت طبع و توزیع
 شود بمجلس بیاید قیام نماید .

نایب رئیس - با کثرت پذیرفته شد این راهم
 بنویسند جز دستور پنجشنبه .

ادیبالتجار - بنده می بینم هر چه جز دستور
 مجلس گذاشته می شود راجع بخرج است بنده استدعا
 میکنم طرح آقای منتصر السلطان راجع بدخانیات
 جز دستور گذاشته شود .

نایب رئیس - آن طرح از کمیسیون برنگشته
 است .

ادیبالتجار - پس استدعا میکنم زودتر
 بر گردد .

ارباب کیخسرو - خوبست يك تغییری در
 وقت مجلس داده شود برای اینکه سه ساعت بغروب
 مانده تشکیل می شود دو ساعت از شب رفته تمام
 میشود و بعد از این شبها کوتاه است خوبست چهار
 بغروب بمجلس بیایند که سهونیم مجلس منعقد شود
اسدالله میرزا - من بعد هر اکرم است و
 چهار بغروب حاضر شدن مشکل است از سه ساعت
 بغروب تا يك ساعت از شب رفته کافی است .

آقا میرزا ابراهیم خان - خوبست اطلاع
 بدهند معاون وزارت خارجه هم حاضر باشد روز
 پنجشنبه برای وظیفه رئیس گمرک سابق ارومیه .

متین السلطنه - آقایان می دانند که بنده
 خیلی اصرار داشتم که دستور مجلس در مجلس معین
 شود و این مسئله محسنتات زیاد دارد و اگر بنا بود
 دستور مجلس با کثرت مجلس معین شود شاید

خیلی از مطالبی که در دستور گذاشته شد گذاشته
 نمی شد بجهت اینکه بنده می بینم آن مطالب اولیه
 چندان اهمیت نداشت و خیلی مفید می دانم که دستور
 مجلس با کثرت معین شود دیگر آنکه خیلی لازم
 می دانم که طرح آقای ذکاءالملک راجع بر روزنامه
 رسمی هر چه زودتر جزء دستور گذاشته شود .

نایب رئیس - از برای روز پنجشنبه همان
 طرح راجع بعمل روده کافیست ایکن بعد بمجلس
 آن طرح را می آوریم .

حسنعلی خان - بنده هم لازم می دانم طرح
 بنده راجع به مسئولیت وزارت دربار زودتر به
 مجلس بیاید .

(نایب رئیس حرکت کرد مجلس تقریباً دو ساعت
 از شب گذشته ختم شد .)

جلسه ۸۴

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز
پنجشنبه دهم شهر ربیع الثانی ۱۳۲۸

مجلس سه ساعت قبل از غروب بریاست آقای
 مستشارالدوله بطور خصوصی و پس از یکساعت علناً منعقد
 گردید صورت مجلس روز سه شنبه هشتم را معاضدالملک
 قرائت نمودند .

رئیس - در صورت مجلس ملاحظه هست ؟
کاشف - اجازه بفرمائید اسامی اشخاصیکه برای
 کسرا اعضاء کمیسیون قوانین مالیه انتخاب شدند
 خوانده شود (گفته شد خوانده شود) .

رئیس - ملاحظه دیگری در صورت هست
 (اظهاری نشد رئیس صورت مجلس را امضاء نمود) .
میرزا مرتضی قلیخان - یا کتی است که از
 وزارت داخله رسیده است که تلگرافی از یزد مخابره
 شده و صورت آنرا فرستاده اند (تلگراف مشعر بر رفع
 اردو و شکست اشرا و کشته شدن و گرفتار شدن
 جمعی از آنها قرائت شد) .

میرزا مرتضی قلیخان - یا کتی دیگری هم
 رسیده است که سواد راپورت کنسول ضمیمه آن است
 راپورت کنسول قرائت شد .

میرزا مرتضی قلیخان - آقایان بیکه برای
 کسر اعضاء کمیسیون قوانین مالیه انتخاب شده اند
 از اینقرار است .

آقای دبیرالملک (۴۲) رأی آقای میرزا علی اکبرخان
 دههدا (۳۶) رأی آقای عزالملک (۱۸) رأی .

(راپورت کمیسیون بودجه راجع بتقاضای وزارت
 در برقراری ماهی پانزده تومان برای بازماندگان مرحوم
 عظیمزاده که یکمادر و سه دخترند قرائت شد
 کمیسیون تصویب کرده بود که ماهی پانزده تومان
 برای مخارج خانواری خانواده آن مرحوم داده شود
 و هر يك از صباها که شوهر کنند پانزده هزار و نه از
 میان بروند حق در این شهریه نداشته باشند) .

رئیس - خوب مخالفی ک نیست؟ (گفتند خیر
 رأی بگیریید)

وکیلالتجار - بجهت توضیح و استحضار
 خاطر آقایان عرض میکنم که این شخص در زنجان
 خیلی جانبازی و فداکاری کرده است و خیلی خیلی
 شایسته است که رعایت حال بازماندگان او بشود .

آقای شیخ ابراهیم زنجانی - اینجانوشته
 شده است که هر يك از ورثه از میان رفت حق ندارد